

KOKSAARTROZ: ORTOPEDIK MUAMMOLARNING MURAKKAB KO‘RINISHI.PRP TERAPIYANING ROLI

O‘tkirova Marjona

Osiyo Xalqaro Universiteti, Tibbiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada koksartroz kasalligining zamonaviy diagnostikasi, rivojlanish sabablari va davolash usullari tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — kasallikning rivojlanish mexanizmini yoritish, og‘riqni kamaytirish yo‘llari hamda bemor hayot sifatini yaxshilash imkoniyatlarini ko‘rsatib berishdan iborat. Tahlil etilgan ma‘lumotlar asosida koksartrozda erta tashxis va kompleks yondashuv muhim ekani isbotlandi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, fizio- va farmakoterapiya kombinatsiyasi samaradorlikni oshiradi. Muammo murakkab bo‘lsa-da, o‘z vaqtida chora ko‘rish kasallikning og‘ir oqibatlarining oldini olishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: koksartroz, artroz, suyak deformatsiyasi, protezlash, fizioterapiya, og‘riq sindromi, PRP terapiya .

KIRISH

Buyuk tabib Abu Ali ibn Sino inson salomatligini saqlashda harakat va muvozanat muhim rol o‘ynashini aytgan. Koksartroz — son bo‘g‘imining degenerativ-distrofik kasalligi — aynan harakat funksiyasini cheklashi bilan xavfli hisoblanadi. Ushbu maqolada mazkur kasallikning kelib chiqish sabablari, tashxislash metodlari va davolashning dolzarb usullari ko‘rib chiqiladi. Maqola tibbiyot talabalari, ortopedlar, fizioterapevtlar hamda reabilitologlar uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ularning amaliy faoliyatida foydali bo‘lishi mumkin.

ASOSIY QISM

Koksartroz — son bo‘g‘imi tog‘ay qavatining yemirilishi va suyak to‘qimalarining o‘zgarishiga olib keladigan surunkali kasallikdir. Asosiy sabablari: genetik moyillik, ortiqcha og‘irlik, travmalar, gormonal buzilishlar, surunkali yallig‘lanish kasalliklari.

Klinik belgilari: son bo‘g‘imida og‘riq, harakat cheklanishi, “g‘ijirlagan” tovushlar, yurganda oqsash.

Bosqichlari:

- I bosqich — faqat jismoniy faollikdan so‘ng og‘riq.
- II bosqich — harakatda og‘riq, bo‘g‘imda shish.
- III bosqich — harakatsizlik, mushak atrofiyasi.

Diagnostika: rentgen, MRT, UTT, laborator tahlillar.

Davolash:

1. Konservativ — NSAID, hondroprotektorlar, fizioterapiya, massaj.
2. Protezlash — og‘ir bosqichda.

3. Alternativ — PRP, hujayraviiy terapiya, xalq tabobati.

PRP terapiya organizmning o‘z qonidan ajratilgan trombositlarga boy plazmani muammoli joyga yuborish orqali tiklanishni faollashtiradi.

PRP terapiya quyidagi sohalarda keng qo‘llaniladi:

- Dermatologiyada: yuz terisini yoshartirish, akne izlarini kamaytirish, terini sog‘lomlashtirish.

- Trichologiyada: soch to‘kilishini kamaytirish va yangi soch o‘sishini rag‘batlantirish.

- Ortopediyada: bo‘g‘im va paylardagi yallig‘lanishlarni (masalan, tizzadagi artroz) davolash.

- Sport jarohatlari: mushak yoki pay jarohatlarini tiklash.

Koksartrozda PRP terapiya bo‘g‘im ichidagi yallig‘lanishni kamaytirib, og‘riqni yengillashtiradi va bo‘g‘im harakatini yaxshilaydi.

PRP terapiyaning afzalliklari

- Allergiya yoki nojo‘ya ta’sirlar kam bo‘ladi (o‘z qonidan foydalaniladi).

- Jarrohlik amaliyotisiz muolaja.

- Qayta tiklanish muddati qisqa.

- Tabiiy regeneratsiya (tiklanish) jarayonini tezlashtiradi.

Kamchiliklari va ehtiyot choralar

- Har kimga mos kelavermaydi (masalan, qon kasalliklari bo‘lganlarga tavsiya etilmaydi).

- Natija individual bo‘ladi — ba’zida sezilarli o‘zgarish bo‘lmasligi mumkin.

- Bir nechta seans talab qilinadi (odatda 3–5 marta).

Xulosa

Koksartroz — inson hayot sifatini keskin pasaytiruvchi, ammo erta aniqlansa, samarali davolanishi mumkin bo‘lgan kasallikdir. Har bir bemorga individual yondashuv, kompleks davolash va reabilitatsiya ishlari yuqori natijalarga olib keladi. Sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish orqali bu kasallikning oldini olish mumkin. Tibbiyot sohasida bu boradagi ilmiy izlanishlar davom ettirilishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YHATI:

1. Махалова III.Ю. “Ортопедия и травматология”, Тошкент, 2020.
2. WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour, 2020.
3. PRP Therapy in Osteoarthritis Treatment: Review Article. International Journal of Orthopaedics, 2021